

Pracovní listy 3. ročník – 2. čtvrtletí

Interval – je výšková vzdálenost mezi dvěma tóny.

Interval	vzdálenost mezi dvěma tóny	Od tónu C
Prima	dva tóny stejné výšky	C – C
Sekunda	dva sousední tóny	C – D
Tercie	vzdálenost od prvního ke třetímu tónu	C – E
Kvarta	vzdálenost od prvního ke čtvrtému tónu	C – F
Kvinta	vzdálenost od prvního k pátému tónu	C – G
Sexta	vzdálenost od prvního k šestému tónu	C – A
Septima	vzdálenost od prvního k sedmému tónu	C – H
Oktáva	vzdálenost od prvního k osmému tónu	C – C

Stupnice **a moll** nemá žádný křížek v předznamení.

Stupnice **e moll** má **1#** - fis.

Stupnice **h moll** má **2#** - fis, cis.

Stupnice **fis moll** má **3#** - fis, cis, gis.

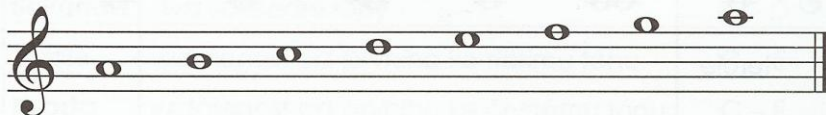
Stupnice **cis moll** má **4#** - fis, cis, gis, dis.

28. Mollové stupnice

Mollové stupnice mají na rozdíl od durových smutnější charakter a dělíme je na aiolskou, harmonickou a melodickou.

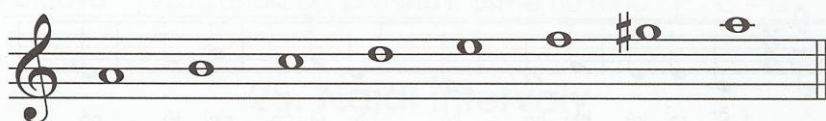
a moll – aiolská

(bez zvýšených tónů)

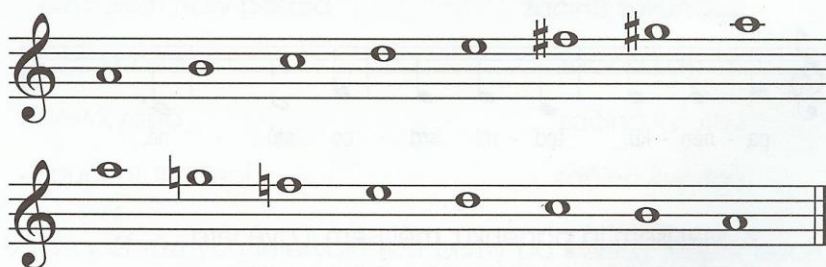
a moll – harmonická

nahoru se zvyšuje 7. stupeň
dolů zůstává zvýšený 7. stupeň

a moll – melodická

nahoru se zvyšuje 6. a 7. stupeň
dolů se ruší zvýšený 6. a 7. stupeň

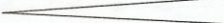

Proč u mollových stupnic zvyšujeme některé tóny? Každá zní trochu jinak a dobrý muzikant je dokáže rozpoznat i pouhým sluchem. Zahraj si sám: a moll – aiolskou, harmonickou a melodickou.

Dynamika je střídání různé síly v hudebním díle.

Zapamatuj si nejdůležitější dynamická znaménka:

<i>pp</i>	- pianissimo (pjanyísimo)	= velmi slabě
<i>p</i>	- piano (pjáno)	= slabě
<i>mp</i>	- mezzopiano (mecopjáno)	= poloslabě
<i>mf</i>	- mezzoforte (mecoforte)	= polosilně
<i>f</i>	- forte (forte)	= silně
<i>ff</i>	- fortissimo (fortísimo)	= velmi silně

Dynamika nemusí být v celé skladbě stejná. Pokud chce skladatel, abychom **zesilovali**, napíše do not **crescendo** (vyslovuj *krešendo*) nebo napíše toto znaménko . Naopak **decrescendo** znamená **zeslabovat** (značí se).

Bedřich Smetana

Narozen: 2. března 1824 v Litomyšli

Dětství

V pěti letech začal hrát na malé housličky, později i na klavír, který si velmi oblíbil, protože si na něj mohl hrát své oblíbené melodie. Když bylo malému Bedřichovi šest a půl roku, vystoupil v Litomyšli na jedné besídce. Zahrál v té době oblíbenou skladbu s nečekaně velkým úspěchem. Zanedlouho složil první taneční skladbu pro klavír.

Hudební život:

Působil ve Švédsku, kde se stal dirigentem a oblíbeným koncertním umělcem. **Po návratu do Čech založil pěvecký sbor Hlahol**. Ztrácí sluch, ale nepřestává skládat. V této době složil svá největší díla. Umírá 12. května 1884 a je pohřben na Vyšehradě.

12. květen se tak stal dnem, kdy každoročně začíná hudební festival Pražské jaro.

Dílo:

- Opery:** Braniboři v Čechách, Prodaná nevěsta, Dalibor, Libuše, Dvě vdovy, Hubička, Tajemství, Čertova stěna.
- Pro orchestr:** Cyklus symfonických básní **Má vlast** se skládá z těchto částí: **Vyšehrad, Vltava, Šárka, Z českých luhů a hájů, Tábor, Blaník.**
- Pro klavír:** Na břehu mořském, České tance, Polky, Lístky do památníku.
- Sbory:** Dvě „Hesla“ – pro Hlahol.

Pracovní zvyky při komponování: Ráno vstával okolo 9. hodiny, nejraději psal při jasném slunečním světle. Psal skoro krasopisně, během psaní neužíval klavíru.

Záliby: Bedřich Smetana byl dobrým tanečníkem. Rád hrával karty a šachy. Lovil zvěř (později jen přihlížel jako divák), někdy se jenom tak procházel v přírodě. Také se věnoval psaním deníků.

Oblíbené jídlo a pití: šklubánky, z nápojů mělnické víno, málo jedl a pil.

Úsměvy: V tak velkém a složitém aparátu, jakým je opera, často dochází k nejrůznějším konfliktům mezi členy a vedením. Nebylo tomu jinak ani v době, kdy byl kapelníkem B. Smetana. V divadlech se provinění vždy trestala peněžitou pokutou. Stalo se jednou, že několik členů sboru rušilo při zkoušce a měli proto zaplatit pokutu. Rozhodli se, že půjdou poprosit kapelníka Smetanu, aby jim trest odpustil. „Ne, to nejde,“ řekl Smetana. „Víte co? Já za vás ten trest zaplatím sám, pokuta však musí být.“ A tak se také stalo.

Antonín Dvořák

Narozen: 8. září 1841 v Nelahozevsi

Dětství

Hudbu měl Toník rád od malička, přestože nevyrůstal v muzikantské rodině. Jeho tatínek byl venkovským řezníkem. Měl v Nelahozevsi malou hospůdku, kde bývalo veselo, hlavně o pouti, posvícení a masopustě. Vesničtí muzikanti vesele vyhrávali a malý Toník je rád poslouchal. Jakmile trochu povyrosl, musel začít pomáhat svému otci v řeznické práci. Řezníkem se Antonín sice vyučil, nikdy ale nevykonával toto povolání. Začal se věnovat hudbě, která mu byla mnohem bližší.

Hudební život:

Působil v divadelním orchestru Prozatímního divadla pod taktovkou Bedřicha Smetany. **Pobýval v Americe**, kde mu bylo nabídnuto místo ředitele Národní konzervatoře v New Yorku. Umírá 1. května 1904 a je pohřben na Vyšehradě.

Dílo:

- Opery:** **Jakobín, Čert a Káča, Rusalka**
Pro orchestr: **9 symfonií** (IX. symfonie e moll Z Nového světa)
Slovanské tance – 2 řady po 8 skladbách.
Dvořák zde čerpá ze slovanských lidových tanců.
Klavírní tvorba: Lístky do památníku
Písně: Moravské dvojzpěvy

Pracovní zvyky při komponování: Ráno vstával velmi brzy, okolo páté hodiny. Obvykle skládal tři hodiny dopoledne a tři odpoledne. Psal velmi rychle s častými škrty, na klavír přehrával až hotové věci. Častokrát byl ale Dvořák se svou skladatelskou prací velmi nespokojený. Svá díla dokonce i spálil, protože je sám nepovažoval za dost kvalitní.

Záliby: Antonín Dvořák se zajímal o tehdy moderní techniku (lokomotivy, parníky). Choval holuby, rád pracoval na zahradě. Byl výborným hráčem kulečnicku, také hrával kuželky a karty. Provozoval pěší turistiku.

Jídlo a pití: Nejraději jedl uzené se šafránovou omáčkou, pil rád pivo.

Úsměvy: Na své životní rozhodnutí opustit řeznické řemeslo vzpomínal později Dvořák s humorem: „To už jsem byl vyučeným řezníkem a jednou jsem vedl domů jalovici. Ta se najednou polekala a začala prudce škubat opratí, kterou jsem měl omotanou na ruce. Protože jsem byl drobné postavy, zvíře mě porazilo na zem a táhlo mě za sebou. Domů jsem se sice vrátil celý odřený, ale skálopevně přesvědčený, že řezníkem nebudu a nebudu!“ A tak díky jankovité jalovici dostal svět jednoho ze svých hudebních velikánů.